

**Силабус навчальної дисципліни
«Полімодальність інституційних дискурсів у перекладі»**

Напрямок підготовки	доктор філософії		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки		
Спеціальність	035 Філологія		
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство		
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта		
Мова навчання	Українська		
Семестр	II		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Форма підсумкового контролю	Залік		
Викладач	Демецька Владислава Валентинівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської і німецької філології та перекладу імені професора І. В. Корунця КНЛУ		
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів про сутність перекладу як лінгвопсихоментальною діяльності перекладача. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про розмаїття теоретичних і методологічних підходів до перекладацької типології інституційних дискурсів в аспекті розуміння полімодальності дискурсу як відкритої мовної системи, що виявляється у взаємодії знакового та реального світів. Курс сприяє усвідомленню аспірантами ролі тексто-дискурсивної категорії адресованості, що, у свою чергу, детермінує як лінгвальні, так і екстралінгвальні механізми дискурсу релевантні цілям і завданням локального типу / виду перекладу в аспекті відтворення модальності оригіналу. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями визначати певну інтерпретаційну модель перекладу як семантичну базу дискурсивної / текстової рецепції, що відображає опредмечену спрямованість дискурсу / тексту на адресата комунікації в його семантиці й структурі. Курс включає два змістових модулі. У першому модулі надається уявлення про <i>тексто-дискурсивну категорію адресованості з огляду завдань перекладознавства</i>, що передбачає аналіз <i>концептуального лінгвістичного каркасу дискурсу</i>; розгляд <i>основних, концептуальних підходів до вивчення дискурсу в перекладі</i>; аналіз <i>лінгвопрагматичної специфіки дискурсу</i>; дослідження <i>дискурсу в аспекті його семантики й структури</i>, а також <i>дискурсу як семіотичного процесу</i>. У другому модулі розглядаються <i>теоретико-методологічні підходи до аналізу інституційних дискурсів у перекладі</i>, що передбачає розгляд <i>ідеологічного чиннику у виокремленні інституційних дискурсів у перекладі</i>; тлумачення <i>прагматексту як стрижневого для інституційних дискурсів у перекладі</i>; аналіз <i>поняття асиметрії культур як чинник перекладознавства</i>; <i>текст-типологічної проблематики перекладу</i>; тлумачення <i>поняття «образу аудиторії» у відтворенні полімодальності дискурсу</i>.</p>		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год. , у тому числі:		
		Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	лекції	20 год.	6 год.
	семінарські заняття	10 год.	4 год.
	практичні заняття	–	–
	консультації	–	–
	самостійна робота	60 год.	80 год.
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>знати</i> теоретичні основи письмового перекладу художніх і нехудожніх текстів; базові категорії та поняття дискурсології, міжкультурної комунікації, лінгвістики тексту, жанрології у перекладі; базисні засади письмового перекладу різних типів текстів / жанрів та їх окремих складових, одиниць текстового / дискурсивного рівнів, що формують текст-типологічний / жанрово-стилістичний інваріант /		

	<p>варіант певного тексту / групи текстів; зв'язок перекладу з дискурсологією і прагмалінгвістикою; важливість перекладу як засобу міжкультурної комунікації та міжмовного посередництва.</p>																				
	<p>Аспіранти повинні вміти: робити лінгвістичний, концептуальний, літературознавчий, перекладознавчий / перекладацький аналіз вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних текстів різних типів / жанрів із метою визначення їх дискурсивного / текст-типологічного характеру з огляду взаємодії як лінгвальних, так і екстралінгвальних / комунікативних чинників; установити текст-типологічну / жанрово-стилістичну доміанту тексту оригіналу в перекладі з огляду його дискурсивної специфіки; з'ясувати інваріантні / варіативні ознаки тексту оригіналу в перекладі на всіх дискурсивних / текстових рівнях; диференціювати дискурсивну / текст-типологічну своєрідність й авторський імплікатив тексту оригіналу в перекладі; адекватно обирати стратегії / тактики перекладу відповідно до дискурсивних / текст-типологічних характеристик одиниці в перекладі; застосовувати методологічні принципи здійснення адекватного / еквівалентного перекладу художніх і нехудожніх текстів. Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти комплексними знаннями із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, літературознавства, дискурсології, міжкультурної комунікації).</p>																				
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення системи наукових знань, що дозволить систематизувати знання аспірантів про розмаїття теоретичних і методологічних підходів до перекладацької типології інституційних дискурсів в аспекті розуміння полімодальності дискурсу як відкритої мовної системи, що виявляється у взаємодії знакового та реального світів; сприяти усвідомленню аспірантами ролі текстодискурсивної категорії адресованості, що, у свою чергу, детермінує як лінгвальні, так і екстралінгвальні механізми дискурсу релевантні цілям і завданням локального типу / виду перекладу в аспекті відтворення модальності оригіналу; сприяти формуванню у аспірантів здатності визначати певну інтерпретаційну модель перекладу як семантичну базу дискурсивної / текстової рецепції, що відображає опредмечену спрямованість дискурсу / тексту на адресата комунікації в його семантиці й структурі.</p>																				
<p>Перелік тем лекційних і семінарських занять</p>	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. <i>Тексто-дискурсивна категорія адресованості з огляду завдань перекладознавства стратегії перекладу</i></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;"><i>Лекції</i></th> <th style="width: 50%; text-align: center;"><i>Семінари</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Концептуальний лінгвістичний каркас дискурсу</td> <td rowspan="3">1. Модальність vs оцінка: засоби вербалізації в оригіналі та їх відтворення перекладі</td> </tr> <tr> <td>2. Основні, концептуальні підходи до вивчення дискурсу в перекладі</td> </tr> <tr> <td>3. Лінгвопрагматична специфіка дискурсу</td> </tr> <tr> <td>4. Дискурс в аспекті його семантики й структури</td> <td rowspan="2">2. Креолізовані дискурси / тексти в практиці перекладу</td> </tr> <tr> <td>5. Дискурс як семіотичний процес</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. <i>Теоретико-методологічні підходи до аналізу інституційних дискурсів у перекладі</i></td> </tr> <tr> <td>6. Ідеологічний чинник у виокремленні інституційних дискурсів у перекладі</td> <td>3. Крос-культурна специфіка інституційних дискурсів у перекладі</td> </tr> <tr> <td>7. Тлумачення прагматексту як стрижневого для інституційних дискурсів у перекладі</td> <td rowspan="3">4. Полімодальність прагматичних текстів у перекладацькому дискурсі</td> </tr> <tr> <td>8. Асиметрія культур як чинник перекладознавства</td> </tr> <tr> <td>9. Текст-типологічна проблематика перекладу</td> </tr> <tr> <td>10. Тлумачення поняття «образу аудиторії» у відтворенні полімодальності дискурсу</td> <td>5. Модульний тест</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	1. Концептуальний лінгвістичний каркас дискурсу	1. Модальність vs оцінка: засоби вербалізації в оригіналі та їх відтворення перекладі	2. Основні, концептуальні підходи до вивчення дискурсу в перекладі	3. Лінгвопрагматична специфіка дискурсу	4. Дискурс в аспекті його семантики й структури	2. Креолізовані дискурси / тексти в практиці перекладу	5. Дискурс як семіотичний процес	Змістовий модуль 2. <i>Теоретико-методологічні підходи до аналізу інституційних дискурсів у перекладі</i>		6. Ідеологічний чинник у виокремленні інституційних дискурсів у перекладі	3. Крос-культурна специфіка інституційних дискурсів у перекладі	7. Тлумачення прагматексту як стрижневого для інституційних дискурсів у перекладі	4. Полімодальність прагматичних текстів у перекладацькому дискурсі	8. Асиметрія культур як чинник перекладознавства	9. Текст-типологічна проблематика перекладу	10. Тлумачення поняття «образу аудиторії» у відтворенні полімодальності дискурсу	5. Модульний тест
<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>																				
1. Концептуальний лінгвістичний каркас дискурсу	1. Модальність vs оцінка: засоби вербалізації в оригіналі та їх відтворення перекладі																				
2. Основні, концептуальні підходи до вивчення дискурсу в перекладі																					
3. Лінгвопрагматична специфіка дискурсу																					
4. Дискурс в аспекті його семантики й структури	2. Креолізовані дискурси / тексти в практиці перекладу																				
5. Дискурс як семіотичний процес																					
Змістовий модуль 2. <i>Теоретико-методологічні підходи до аналізу інституційних дискурсів у перекладі</i>																					
6. Ідеологічний чинник у виокремленні інституційних дискурсів у перекладі	3. Крос-культурна специфіка інституційних дискурсів у перекладі																				
7. Тлумачення прагматексту як стрижневого для інституційних дискурсів у перекладі	4. Полімодальність прагматичних текстів у перекладацькому дискурсі																				
8. Асиметрія культур як чинник перекладознавства																					
9. Текст-типологічна проблематика перекладу																					
10. Тлумачення поняття «образу аудиторії» у відтворенні полімодальності дискурсу	5. Модульний тест																				

Система оцінювання результатів навчання	<p>Семестровий контроль проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.</p> <p>Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми. Поточне оцінювання здійснюється за накопичувальною системою.</p>	
Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті) (Максимальна кількість балів - 40)	Активна участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінару, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	10 балів «відмінно»
	Участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	8 балів «добре»
	Пасивна участь у роботі семінару переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	6 балів «задовільно»
	Пасивна участь у роботі семінару, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання	4 бали «незадовільно»
	Неявка на семінарські заняття	0 балів
Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи (Максимальна кількість балів - 50)	Модульна контрольна робота включає 2 завдання , кожне з яких оцінюється за такими критеріями .	
	Вичерпна, змістовна, логічна та послідовна за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.	23-25 балів «відмінно»
	Відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	18-22 бали «добре»
	Відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	15-17 балів «задовільно»
	Відповідь поверхнева, є багато помилок у розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	14 балів «незадовільно»
Критерії оцінювання самостійної роботи студента (Максимальна кількість балів - 10)	Вимоги до проектної роботи розміщено на сайті кафедри англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця http://translationstudies.knlu.edu.ua/	
	Проектне завдання презентовано на високому рівні; теоретичний матеріал подано вичерпно, охоплено широке коло проблем; активна участь аспіранта під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, використано мультимедійні засоби; наявний повний план-конспект; виконано практичні завдання.	9-10 балів «відмінно»
	Проект презентовано з незначними недоліками, теоретичний матеріал викладено поверхнево; активна участь в обговоренні питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	7-8 балів «добре»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичну проблему недостатньо розкрито; низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	5-6 балів «задовільно»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичний матеріал не розкриває проблематику питання; практичні завдання виконано з помилками.	1-3 бали «незадовільно»

<p>Політика курсу</p>	<p>Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної(денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.</p> <p>Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.</p> <p>Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань. <p>Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: ● повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); ● повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; ● відрахування із закладу освіти; ● позбавлення академічної стипендії; ● позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бенвенист Э. (1974). Общая лингвистика. Москва: Прогресс. 2. Дейк Т.А. ван. (1989). Язык. Понимание. Коммуникация: Пер. с англ. / Сост. В.В.Петрова / Под ред. В.И.Герасимова / Вступ. ст. Ю.Н.Караулова и В.В.Петрова. Москва: Прогресс, 3. Якобсон Р. (1985). О лингвистических аспектах перевода // Роман Якобсон. Избр. работы. Москва: Прогресс. 4. Meadow R.G. (1980). Politics as Communication. Norwood (New Jersey): Ablex Publ. Co. 5. Menz F. (1989). Manipulation Strategies in Newspaper // Language, Power and Ideology: Studies in Political Discourse. Amsterdam (Philadelphia): John Benjamins Publ. Co, : St Jerome. 6. Newmark P. (1982). Approaches to Translation. Oxford: Pergamon Press. 7. Newmark P. (2003). Textbook of Translation. Longman. 8. Searle J.R. (1970). Speech Acts. London: Cambridge Univ.Press. 9. Seymour-Ure C.K. (1974). The Political Impact of Mass Media. London: Constable <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алексеева И. С. (2004). Введение в переводоведение Учеб. пособие для студ. филол. и лингв фак. высш. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия». 2. Кулинич М. А., Кострова О. А. (2017). Теория и практика межкультурной коммуникации. Москва: ФЛИНТА. 3. Макаров М. Л. (2003). Основы теории дискурса. Москва: ИТДГК «Гнозис». 4. Оболенская Ю. Л. (2006). Художественный перевод и межкультурная коммуникация. Москва: Высшая школа. 5. Серажим К. С. (2002). Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [на матер. сучас. газ. публіцистики]: монографія / за ред. В. Різуна. Київ: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. 6. Сорокина Н. В. (2014). Национальные стереотипы в межкультурной коммуникации. Москва: ИЦ РИОР, НИЦ ИНФРА 7. Brown, G., Yule, G. (1996). Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press. 8. Cognitive Strategies for the Resolution of Translation Problems. URL: http://termcoord.eu/2016/12/cognitive-strategies-for-the-resolution-of-translation-problems/ 9. Dijk, van T. A. (1985). Introduction: The Role of Discourse Analysis in Society. <i>Handbook of Discourse Analysis</i>. Vol. 4. P. 1–8.

10. Faber, P. Conceptual Analysis and Knowledge Acquisition in Scientific Translation. URL: <http://lexicon.ugr.es/pub/fab-con>
11. Faber, P. (2015). The Cognitive Shift in Terminology and Specialized Translation. *Monografías de Traducción e Interpretación*. Valencia: Universitat de València. P. 107–134.
12. Grenoble, L. A. Discourse Analysis. URL: <http://www.indiana.edu/slavont/SLING2k/postpapers/grenoble.pdf>
13. Halliday, M. A. K., Hasan, R. (1991). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
14. Hobbs, J. The Problems of Discourse. URL: <http://www.isi.edu/hobbs/disinf-chap1/node2.html>
15. Huckin, T. N. Discourse Analysis. URL: http://www.exchanges.state.gov/education/engteaching/publs/BR/functionalsec3_6.htm
16. Ifversen, J. (2003). Text, Discourse, Concept: Approaches to Textual Analysis. *Kontur*, №7. P. 60-69. URL: <http://www.hum.au.dk/cek/kontur/docs/kontur-07/pdf/filer/ji-text/pdf>
17. Munday, J. (2012). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*, 3rd edition. London and New York: Routledge.
18. Nord, C. Loyalty and Fidelity in Specialized Translation. URL: http://web.letras.up.pt/egalvao/TTCIP_Nord%20loyalty%20and%20fidelity.pdf
19. Pym, A. (2004). *Moving Text: Localization, Translation, and Distribution*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
20. Pym, A. (1992). *Translation and Text Transfer. An Essay on the Principles of Intercultural Communication*. Peter Lang. URL: http://usuaris.tinet.cat/apym/publications/TTT_2010.pdf
21. Pym, A. (1993). Why Translation Conventions Should Be Intercultural Rather Than Culture-Specific. An Alternative Link Model. URL: http://usuaris.tinet.cat/apym/online/research_methods/1993_alternative_link.pdf